

Sygn. akt I C 788/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego del. do Sądu Okręgowego Bartłomiej Romanowski

Protokolant : sekretarz sądowy Magdalena Bokota

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2020 r., w S.

sprawy z powództwa **M. A.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w G., Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w S. i Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w K.**

o **zapłatę**

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda M. A. na rzecz Skarbu Państwa–Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem kosztów procesu;

III. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w S. na rzecz adw. T. P. kwotę 437,70 zł (czteryście trzydzieści siedem złotych siedemdziesiąt groszy) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sygn. akt I C 788/16

UZASADNIENIE

Powód M. A. pozwem z dnia 14 kwietnia 2016 r. (k. 2-4) sprecyzowanym pismami procesowymi z dnia 18 października 2016 r. (k. 37-38) i z dnia 21 listopada 2016 r. (k. 43) przeciwko Skarbowi Państwa-Zakładowi Karnemu w G., Skarbowi Państwa-Aresztowi Śledczemu w S. i Skarbowi Państwa-Aresztowi Śledczemu w K. wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za pogorszenie się jego stanu zdrowia, zarówno psychicznego jak i fizycznego oraz odszkodowania tytułem poniesionej w związku z tym straty finansowej, które wystąpiły w trakcie odbywania przez niego kary pozbawiania wolności w różnych placówkach strony pozwanej. Następnie w piśmie z dnia 21 listopada 2016 r. pełnomocnika powoda wyraźnie oświadczył, że cała objęta pozwem kwota dochodzona jest tytułem zadośćuczynienia.

W uzasadnieniu swojego stanowiska powód wskazał, że od dnia 16 października 2014 r. zaczął odbywać karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w K., z którego został przetransportowany do Aresztu Śledczego w S., następnie zaś – po okresie około trzech miesięcy przeniesiono go do Zakładu Karnego w G.. Podał, że skóra na jego ciele była owrzodzona i napuchnięta, zaś w Areszcie Śledczym w K. przeszedł kwarantannę z powodu stwierdzenia przez lekarza świerzbu. Wyjaśnił, że w Areszcie Śledczym w S. sugerowano takie same rozpoczęcie choroby jak w Areszcie Śledczym w K. i wówczas również przeszedł kwarantannę razem ze współosadzonymi tj. 5 osobami, którzy także otrzymali ten sam co powód płyn przeciw świerzbowi. Powód podniósł, iż leczenie w Areszcie Śledczym w K. i Areszcie Śledczym w S. nie doprowadziło do poprawy stanu jego zdrowia. Pozwany wskazał, iż w Zakładzie Karnym

w G. owrządzenie jego ciała się nasiliło do tego stopienia, że wpłynęło na jego złe samopoczucie psychiczne i fizyczne, jednak nie potrafiono zdiagnozować, co było powodem występowania w/w objawów.

W dalszej kolejności powód wskazał, iż podczas pobytu w Zakładzie Karnym G. wielokrotnie zgłaszał dolegliwości skóry i był konsultowany przez lekarzy internistów, którzy nie posiadali wiedzy z zakresu dermatologii, jednak przepisywane mu maści, spreje, tabletki, a nawet zastrzyk bez postawionej diagnozy. Powód podniósł, iż po zastosowaniu tych leków czuł się słabo, miał zawroty głowy, mdłości. Wskazał, iż jego choroba cały czas postępowała, a zmiana leków nie przynosiła skutków co spowodowało, iż powód naraził się na nerwowość, niepokój, wstyd bowiem stan jego ciała był odrażający.

Następnie powód podał, iż stosował podstawową normę żywieniową, która zawierała produkty mleczne, których spożywanie powodowało u niego utratę apetytu i utarte wagi. Powód wskazał, iż kolega zasugerował mu, że może być uczulony na mleko, w związku z czym powód zgłosił się do lekarza, którzy przepisał mu dietę „BS” tj. dietę bezmleczną, która spowodowała, iż choroba powoda zaczęła ustępować.

W dalszej kolejności powód wskazał, iż po 6 miesiącach oczekiwania został przyjęty przez lekarza dermatologa, jednak nie miał już objawów choroby. Zdaniem powoda okres oczekiwania (około 6 miesięcy) był celowym działaniem ze strony służby zdrowia, która nie chciała, aby powód odbył wizytę u lekarza specjalisty od chorób skóry. W ocenie powoda można było pobrać wymazy z ran i wycieków ropnych i poddać je analizie laboratoryjnej, co zaoszczędziłoby wydatków rodzinie powoda, służby zdrowia oraz stresu i upokorzenia wśród współosadzonych i funkcjonariuszy służby więziennej.

W dalszej części uzasadnienia powód zarzucił, iż służba zdrowia dalej prowadziła doświadczenia medyczne na jego osobie, zmieniając co jakiś czas leki, co doprowadziło do owrzodzeń i bąbli o jeszcze większym nasileniu. Powód podniósł, iż służba zdrowia konsekwentnie testowała na nim leki wręcz nadużywając medykamentów. Według powoda używając leków zalecanych przez służbę zdrowia musiał prosić współoskarżonych o pomoc w myciu i smarowaniu pleców. Twierdził, iż mycia ciała musiał dokonywać w kącie sanitarnym, gdzie znajduje się muszla klozetowa oraz dwie miski do mycia, z których korzystało czterech osadzonych. Ponadto powód podniósł, że nie zapewniono mu codziennych kąpieli, które były konieczne przy jego dolegliwościach i stosowanych lekach, zaś prosząc funkcjonariuszy o doprowadzenie na łaźnię w celu zmycia leków uzyskiwał odpowiedzieć, iż „to nie hotel i każdy by chciał chodzić na łaźnię codziennie”.

Powód kolejno wyjaśnił, iż cały czas przestrzega „diety BS” i nie ma żadnych dolegliwości natomiast źle się czuje z tym, że służba zdrowia przez 6 miesięcy traktowała go jak królika doświadczalnego testując na nim leki.

W odpowiedzi na pozew (k. 66-70) pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora Zakładu Karnego w G., Dyrektora Aresztu Śledczego w S. oraz Dyrektora Aresztu Śledczego w K. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

W pierwszej kolejności pozwany podniósł, iż roszczenie powoda jest całkowicie bezzasadne, zaś wszelkie roszczenia i zarzuty skierowane pod adresem pozwanego są pozbawione podstaw, co do zasady jak i wysokości. Pozwany wskazał, iż powód nie podjął próby uprawdopodobnienia czy w ogóle jego dobra osobiste zostały naruszone, a dochodzone roszczenie argumentuje jedynie własnym subiektywnym poczuciem krzywdy, jednakże nie uprawdopodobnił, aby została mu wyrządzona przez pozwanego jakakolwiek krzywda.

Niezależnie od powyższego pozwany zaznaczył, że warunki sanitarne i higieniczne w celach mieszkalnych w pozwanych jednostkach penitencjarnych, w których powód odbywał karę pozbawiania wolności, były zgodne z przepisami prawa. Pozwany wyjaśnił, iż powód miał w w/w zapewnione odpowiednie warunki bytowe oraz socjalne, miał zapewnioną odpowiednią opiekę medyczną, środki czystości, możliwość skorzystania z urządzeń celem umycia oraz zadbania o higienę osobistą.

Następnie pozwany podał, iż po przybyciu do aresztu powód został poinformowany o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach jak również umożliwiono mu zapoznanie się z przepisami kodeksu karnego wykonawczego, regulaminu organizacyjno-porządkowego i ustalonego porządku wewnętrznego. Nadto powód po przyjęciu do Aresztu Śledczego w K. z wolności został przebadany przez lekarza, który stwierdził u niego świerzb i z tego powodu powód został poddany kwarantannie (został umieszczony w izolatce medycznej, gdzie przebywał od 20.10-24.10.2014 r. i leczony był lekiem przeciw świerzbowym. Pozwany wyjaśnił, iż w dniu 24.10.2014 r. powód ponownie został przebadany przez lekarza, który nie stwierdził zmian skórnych i zwolnił powoda z izolacji. Na tym leczenie świerzbu w Areszcie Śledczym w K. zostało zakończone. Pozwany zaznaczył, iż pod koniec pobytu w AŚ K. pozwany był jeszcze konsultowany przez lekarza z powodu bólu stawu kolanowego i otrzymał wówczas skierowanie do badania Rtg. Po tym czasie był już diagnozowany i leczony w kolejnych jednostkach penitencjarnych, w których przebywał (przede wszystkim AŚ S. i ZK G.). Zdaniem pozwanego należy stwierdzić, że w żadnym razie nie może być mowy o braku należytej opieki medycznej, przeciwnie należy uznać, że powodowi zapewniono właściwą opiekę i leczenie w czasie osadzenia w AŚ K..

W dalszej części pozwany wskazał, iż w dniu 30 lipca 2015 r. powód był konsultowany przez dermatologa, który nie stwierdził zmian chorobowych na skórze. Podał, że w trakcie jednej z wizyt u lekarza powód wskazywał, iż eliminacja produktów mlecznych powoduje zmniejszenie zmian skórnych, w dniu 28 września 2015 r. wdrożono powodowi dietę bezmleczną, mimo to w styczniu 2016 r. zgłosił się ponownie do lekarza z powodu zmian skórnych o charakterze zapalnym, jak podawał była to reakcja na koc. Z tego powodu zaopiniowano pozytywnie prośbę powoda o własną poszewkę na koc. Następnie powód okresowo zgłaszał się do lekarza podając zmiany chorobowe na skórze, leczony objawowo. Zmiany te nie wymagały konsultacji dermatologicznej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. A. w dniu 17 października 2014 r. został osadzony w Areszcie Śledczym w K..

W dniu 20 października 2014 r. powód stawił się do ambulatorium Aresztu Śledczego w K., gdzie przeprowadzono badanie przedmiotowe. W wywiadzie powód nie wskazywał, aby chorował na choroby przewlekłe, negował uczulenie. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono u powoda zmiany chorobowe, swędzące, rozpoznano świerzb. Symptomy tej choroby pojawiają się około 4 tygodni po zakażeniu. Zakażenie nastąpiło więc przed przybyciem powoda do Aresztu Śledczego w K..

W związku z postawionym rozpoznaniem powód został umieszczony w izolatce medycznej, w której przebywał od 20 do 24 października 2014 r. i leczony był lekiem przeciw świerzbowym. W dniu 24 października 2014 r. powód ponownie był badany przez lekarza, który nie stwierdził zmian skórnych i zwolnił osadzonego z izolacji.

Dowód:

- notatka służbowa, k. 72
- książeczka zdrowia powoda, k. 74-84, 123
- zeznania powoda, k. 377-378
- zeznania świadka D. M., k. 178
- pisemna opinia biegłego z zakresu dermatologii k. 444-455

W Areszcie Śledczym w K. osadzeni mogli zapisać się na rozmowę, jeżeli mieli problemy z pobytem w areszcie. Powód nie zgłaszał się do wychowawcy w Areszcie Śledczym w K. na rozmowy dotyczące warunków bytowych istniejących w areszcie. Nie zgłaszał również skarg na warunki bytowe. Jedynie w dniu 29 października 2014 r. napisał skargę w sprawie zakupów w kantynie, ale się z niej wycofał.

Dowód:

- zeznania świadka D. M., k. 178

W dniu 31 października 2014 r. M. A. przyjęty został przez lekarza Aresztu Śledczego w K. z powodu bólu stawu kolanowego, który skierował go na badanie Rtg. W dniu 3 listopada 2014 r. powód odbył kontrolę lekarską w związku z bólami kolana, na której stwierdzono, iż dolegliwości bólowe mijają.

Dowód:

- notatka służbowa, k. 72

W dniu 4 listopada 2014 r. powód został wytransportowany z Aresztu Śledczego w K. do Aresztu Śledczego w S..

Bezsporne, a nadto dowód:

- notatka służbowa, k. 72

W czasie pobytu w Areszcie Śledczym w S. M. A. ponownie miał podejrzenie świerzbu, skarżył się również na problemu z kolanem oraz problemy z uzębieniem. W związku z podejrzeniem świerzbu lekarz przepisał powodowi krem na skórę o nazwie Crotomilon, a ponadto zalecił mu kwarantannę. Po ocenie lekarskiej przez dermatologa nie stwierdzono świerzbu. W dniu 31 grudnia 2014 r. lekarz podstawowej opieki zdrowotnej skierował powoda na konsultację dermatologiczną, która odbyła się w dniu 9 stycznia 2015 r. M. A. otrzymał leki zgodnie z rozpoznaniem.

Dowód:

- książeczka zdrowia powoda, k. 74-84, 123

- zeznania świadka D. N., k. 199-200

- zeznania świadka J. A., k. 376-377

- zeznania powoda, k. 377-378

- pisemna opinia biegłego z zakresu dermatologii k. 444-455

W przypadku stwierdzenia świerzbu u osadzonego w Areszcie Śledczym w S. obowiązuje określona procedura polegająca na tym, że osadzony z takimi objawami jest poddawany kąpeli, wymieniana jest odzież na nową, personel medyczny służby zdrowia określa rodzaj stosowanych preparatów, osadzony trafia na kwarantannę, zaś poprzednia cела poddawana jest dezynfekcji łącznie z odzieżą, osadzony otrzymuje nową pościel. Areszt Śledczy w S. podpisał umowę z firmą zewnętrzną, która przeprowadza odpowiednie zabiegi dezynfekcji.

Dowód:

- zeznania świadka A. S. (1), k. 113

Świąd występujący u M. A. w różnych okresach miał formę od lekkiej do dużej. W okresach nasilenia mógł powodować problemy z zasypianiem.

W Areszcie Śledczym w S. powód miał możliwość kąpeli raz w tygodniu. W przypadku osadzonych, którzy pozostają pod opieką lekarza, jest możliwość częstszych kąpeli, jeżeli lekarz wyda takie zalecenie.

Dowód:

- pisemna opinia biegłego z zakresu dermatologii k. 444-455

- zeznania świadka A. S. (1), k. 133

Z uwagi na zgłaszane dolegliwości stawu kolanowego w Areszcie Śledczym w S. wykonano powodowi badania Rtg, które nie wykazało patologii.

M. A. w dniu 21 stycznia 2015 r. ponadto zgłosił ból stawu skokowego w związku z czym wykonano zdjęcie rentgenowskie, które nie wykazało pilnej interwencji lekarskiej.

Dowód:

- książeczka zdrowia powoda, k. 74-84, 123

- zeznania świadka J. A., k. 376-377

W Areszcie Śledczym w K. powód był również przebadany stomatologicznie. Zaraz po osadzeniu, w dniu 30 października 2014 r. miał wykonane badanie stanu szczęki i jamy ustnej. Wykonany diagram uzębienia wykazywał braki zębowe, korzenie zębów oraz zęby dotknięte próchnicą. W takim stanie zaniedbania powód przybył do Zakładu Karnego i jednoznacznie nie wyraził zgody na zabiegi. Dopiero po pojawieniu się dolegliwości bólowych wyraził zgodę na leczenie. Zastosowano wówczas antybiotykoterapię oraz dokonywane były ekstrakcje.

Pod koniec pobytu w AŚ w S. w dniu 26 stycznia 2015 r. stomatolog zlecił powodowi kurację antybiotykiem przez 7 dni.

Dowód:

- książeczka zdrowia powoda, k. 74-84, 123

- zeznania świadka J. A., k. 376-377

- zeznania powoda, k. 377-378

- pisemna opinia biegłego z zakresu stomatologii, k. 398-400

M. A. przebywał w Areszcie Śledczym w S. do dnia 31 stycznia 2015 r., skąd został przetransportowany do Zakładu Karnego w G..

Bezsporne, a nadto dowód:

- zeznania świadka J. A., k. 376-377

- pismo z dnia 21.12.2016 r., k. 57-58

Po przetransportowaniu M. A. do Zakładu Karnego w G. w stosunku nie kontynuowano u niego kuracji antybiotykowej zleconej przez stomatologa w Zakładzie Karnym w S., z uwagi na brak przekazania odpowiednich zaleceń w tym zakresie.

Po wyjaśnieniu powyższej skargi w Zakładzie Karnym w G., został zamówiony antybiotyk (Clindamycin), który powód miał przyjmować od 10 lutego 2020 r. Jednak 11 lutego 2015 r. powód kategorycznie i w wulgarny sposób odmówił przyjęcia leku. Wcześniej inny środek próbował podać mu pielęgniarka, jednak powód także nie wyraził zgody.

W dniu 16 lutego 2015 r. powód złożył skargę do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, w której skarżył się na nieprawidłowe funkcjonowanie opieki medycznej w Zakładzie Karnym w G. polegające na tym, że po przetransportowaniu go z Aresztu Śledczego w S. nie otrzymał antybiotyku przepisanego mu przez stomatologa.

Zarzut powoda o bezpodstawnym przerwaniu leczenia zleconego przez stomatologa został uznany za uzasadniony.

Bezsporne a nadto dowód:

- korespondencja z biura RPO, k. 125
- pismo z dnia 4.09.2015 r., k. 39
- pisemna opinia biegłego z zakresu stomatologii, k. 398-400
- zeznania świadka J. A., k. 376-377
- zeznania powoda, k. 377-378

Po przybyciu do Zakładu Karnego w G. M. A. nie skarżył się na stan zdrowia. Dopiero z czasem, po upływie około tygodnia od osadzenia w ZK G., pojawiła się u niego wysypka na nogach, udach, okolicach klatki piersiowej. Okoliczność tę zgłosił lekarzowi, który przepisywał mu maści, antybiotyki oraz spreje.

Dowód:

- książeczka zdrowia powoda, k.74-84, 123, 361-370
- zeznania świadka R. G. (1), k. 267-268
- zeznania powoda, k. 377-378

W dniu 30 lipca 2015 r. powód był konsultowany przez dermatologa, który nie stwierdził zmian chorobowych na skórze.

Dowód:

- książeczka medyczna pozwanego, k. 74-84, 123
- zeznania świadka E. P., k. 111

Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w G. współosadzony zasugerował powodowi, iż zmiany skórne mogą wynikać z tego, że jest on uczulony na mleko. M. A. zgłosił lekarzowi, że eliminacja produktów mlecznych z diety powoduje, iż zmiany skórne ustają. W związku z tym lekarz zakładu karnego, przyjął występowanie u niego alergii na mleko i przepisał mu dietę bezbiałkową, którą wdrożono w dniu 28 września 2015 r. Po wprowadzeniu diety stan skóry powoda ulegał poprawie.

Dowód:

- pismo z dnia 28.12.2016 r., k. 73
- zeznania powoda, k. 377-378
- książeczka zdrowia, k. 123
- zeznania świadka E. P., k. 111
- zeznania świadka R. G. (2), k. 267-268

M. A. skarżył się również swojej matce, że gdy zetknie się z nabiałem w jedzeniu to dostaje wysypki. Matka powoda na jego prośbę kupowała mu kosmetyki i proszek hipoalergiczny.

Dowód:

- zeznania świadka A. O., k. 114

W dniu 8 stycznia 2016 r. u powoda ponownie stwierdzono liczne, rozsiane zmiany skórne na całym ciele, jednak podczas wizyty lekarskiej powód wskazywał, iż wynikają one ze spania pod kocem, w związku z czym na jego prośbę zezwolono mu na spanie we własnej pościeli.

Dowód:

- książeczka zdrowia powoda, k. 123

- zeznania świadka E. P., k. 111

- pismo z dnia 28.12.2016 r., k. 73

W czasie dalszego pobytu powoda w Zakładzie Karnym w G. okresowo powód zgłaszał do lekarza zmiany chorobowe na skórze, które leczone były objawowo. Zmiany te nie wymagały konsultacji dermatologicznej.

Dowód:

- książeczka zdrowia powoda, k. 74-84, 123

- pismo z dnia 28.12.2016 r., k. 73

Zastosowane leczenie świerzbu w stosunku do powoda w warunkach penitencjarnych było prawidłowe i zgodne ze sztuką i etyką lekarską.

Proces rozwoju nietolerancji mleka krowiego powodujący atopowe zapalenie skóry rozpoczął się u powoda osadzeniem w Areszcie Śledczym w K. i był schorzeniem samoistnym. Proces ten początkowo przebiega niezauważalnie, a następnie przybiera postać wyprysków na skórze.

W trakcie pobytu powoda w pozwanych placówkach penitencjach badania lekarskie oraz samo leczenie powoda było przeprowadzone zgodnie z aktualną wiedzą i sztuką lekarską oraz zasadami etyki lekarskiej przez konsultującego lekarza dermatologa. W trakcie pobytu w tych placówkach powód miał zapewnioną opiekę lekarską, zarówno ambulatoryjną jak i specjalistyczną.

Dowód:

- pisemna opinia biegłego z zakresu dermatologii k. 444-455

Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w G. powód był również hospitalizowany, W dniu 23 lutego 2016 r. powód został przewieziony przez służbę więzienną na Izbę Przyjęć (...) w G. z powodu objawów podobnych do kręczu szyi. Przeprowadzono wówczas badanie Rtg, które nie wykazało zmian kostnych urazowych. Powód został wypisany w stanie ogólnym dobrym.

Następnie w dniach od 30 maja do 14 czerwca 2016 r. powód przebywał w Oddziale Chirurgii Ogólnej (...) w Ł. celem wykonania artroskopii prawego stawu kolanowego. W dniu 1 czerwca 2016 r. wykonano artroskopię, stwierdzono chondromalację kłykcia przyśrodkowego prawej kości udowej. Przebieg po zabiegu bez powikłań, rany zagojono przez rychłozrost, zdjęto szwy. W dniu 8 czerwca 2016 r. podano pierwszą dawkę Hyalganu do prawego stawu kolanowego. Powód w stanie ogólnym dobrym wypisany ze szpitala do jednostki.

W dniu 16 czerwca 2016 r. zaś powód został przywieziony z zakładu karnego na SOR (...), S. z rozpoznaniem nieokreślonego wewnętrznego uszkodzenia stawu kolanowego, celem podania kwasu hialuronowego do stawu kolanowego. Powód nie wymagał hospitalizacji w trybie pilnym na oddziale ortopedii.

Dowód:

- książeczka zdrowia powoda, k. 123

- karta informacyjna, k. 82

Podczas pobytu w Areszcie Śledczym w K., Areszcie Śledczym w S. i Zakładzie Karnym w G. M. A. odbył kilkanaście wizyt u stomatologa. Powód został również wpisany na listę osób oczekujących do protezowania. Ponadto został poddany leczeniu kanałowemu zęba 26 oraz leczeniu kanałowemu zęba 34. Ostatnią wizytę stomatologiczną odbył w dniu 31 stycznia 2017 r.

Warunki odbywania karny nie miały związku ze stanem uzębienia powoda, nie pogorszyły go, a wręcz umożliwiły bezpłatne leczenie endodontyczne. W czasie pobytu w aresztach śledczych oraz zakładzie karnym u powoda nie ujawniły się żadne nowe, inne schorzenia w obrębie szczęk i jamy ustnej niż te, którymi był dotknięty przed osadzeniem. Powód miał wykonaną prawidłową diagnostykę i leczenie stomatologiczne w pozowanych jednostkach. Stan zdrowia szczęk i jamy ustnej wynikał z zaniedbania i braku leczenia przed odbywaniem kary.

Dowód:

- opinia biegłego z zakresu stomatologii, k. 398-400

- książeczka medyczna powoda, k. 123

M. A. z Zakładu Karnego w G. został przetransportowany do Zakładu Karnego w N., gdzie miał odbyć terapie narkotykową.

Dowód:

- zeznania powoda, k. 377-378

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się bezzasadne.

Powód podstaw dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia upatrywał w wywołaniu u niego uszczerbku na zdrowiu oraz powstaniu związanej z tym krzywdy na psychice. Treść pozwu wyraźnie wiązała roszczenia powoda ze sposobem, w jaki udzielono mu świadczeń w ramach więziennej służby zdrowia. Początkowo powód zwracał uwagę wyłącznie na dolegliwości skórne. Potem w toku procesu wskazała także na kwestie związane z leczeniem stomatologicznym. Zarzuty powoda dotyczyły niewłaściwej diagnozy i dobru sposobu leczenia. Na tej podstawie powód domagał się zadośćuczynienia. Żądanie dotyczyło okresu pobytu w Areszcie Śledczym w K. (od 17 października 2014 r. do 3 listopada 2014 r.), następnie w Areszcie Śledczym w S. (od 4 listopada 2014 r. do 31 stycznia 2015 r.) i w Zakładzie Karnym w G., od 1 lutego 2015 r.

Wobec powyższego, jako podstawę prawną żądania należało uznać przepis art. 445 kc w zw. z art. 444 § 1 kc i art. 417 kc. Na wstępie wskazać należy, iż od dnia 1 września 2004 roku istnieją dwa reżimy odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa. Po pierwsze, odpowiedzialność szczególna unormowana w art. 417 – 417² k.c., które to przepisy regulują odpowiedzialność deliktową Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, a także innych państwowych i komunalnych osób prawnych wyłącznie za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej i tylko w tym zakresie wyłączają stosowanie przepisów ogólnych o odpowiedzialności za cudze czyny, tj. art. 416, 427 i 429 – 430 k.c. Po drugie, odpowiedzialność oparta o ogólne zasady odpowiedzialności deliktowej osób prawnych, która obejmuje odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w inny sposób niż przy wykonywaniu władzy publicznej. Ten pierwszy rodzaj odpowiedzialności reguluje przede wszystkim przepis art. 417 § 1 k.c. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej

ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność przewidziana w art. 417 k.c. jest odpowiedzialnością za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie „przy wykonywaniu władzy publicznej”. Wykonywanie funkcji władzy publicznej łączy się co do zasady z możliwością władczego kształtowania sytuacji jednostki. Jednocześnie w doktrynie i judykaturze prawa cywilnego wskazuje się, że tylko wówczas mamy do czynienia z wykonywaniem władzy publicznej, gdy brak jest formalnej równości stron. Wykonywanie władzy w tym sensie może mieć postać nie tylko wydania decyzji (orzeczenia), lecz także faktycznej ingerencji w sferę praw jednostki, na przykład użycia przymusu zarówno w stosunku do majątku, jak i osoby. W niniejszej sprawie powód wiązał obowiązek naprawienia szkody przez pozwanego z jego działalnością, polegającą na wykonywaniu kary pozbawienia wolności. Ta sfera działalności publicznej musi być uznana za wykonywanie władzy publicznej, albowiem nie należy ona do sfery aktywności innych podmiotów i charakteryzuje ją władcze działanie funkcjonariuszy publicznych. Z tego względu odpowiedzialność pozwanego Skarbu Państwa za szkodę niemajątkową wyrządzoną w związku z wykonywaniem podlega ocenie z punktu widzenia art. 417 k.c.

Analiza tego przepisu w kontekście pozostałych przepisów regulujących odpowiedzialność deliktową wskazuje, że przesłankami odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa są: 1. powstanie szkody, 2. wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym polegającym na bezprawnym działaniu lub zaniechaniu podmiotu wykonującego w imieniu Skarbu Państwa władzę publiczną, 3. normalny związek przyczynowy pomiędzy tak rozumianym czynem niedozwolonym a powstaniem szkody. Podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 kc jest szkoda, przy czym pojęcie szkody obejmuje uszczerbek zarówno w dobrach majątkowych, jak i w przypadkach określonych w ustawie – w dobrach niemajątkowych. Zgodnie z art. 445 k.c. w zw. z art. 444§1 kc w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Przesłankami odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa są: 1. powstanie szkody, 2. wyrządzenie szkody czynem niedozwolonym polegającym na bezprawnym działaniu lub zaniechaniu podmiotu wykonującego w imieniu Skarbu Państwa władzę publiczną, 3. normalny związek przyczynowy pomiędzy tak rozumianym czynem niedozwolonym a powstaniem szkody. Podstawową przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 k.c. jest szkoda, przy czym pojęcie szkody obejmuje uszczerbek zarówno w dobrach majątkowych, jak i w przypadkach określonych w ustawie – w dobrach niemajątkowych. Zgodnie z art. 445 k.c. w zw. z art. 444§1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Stosownie do przepisu art. 115 k.k.w. skazanemu zapewnia się bezpłatne świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne. Przy czym o potrzebie stosowania leku decyduje lekarz, nie zaś osadzony. W ocenie Sądu zasadnicze znaczenie dla wykładni przepisów art. 115 k.k.w. ma dyrektywa sformułowana w art. 102 pkt 1 k.k.w., zgodnie z którą skazanemu zapewnia się prawo do takich świadczeń zdrowotnych i warunków higieny, które są odpowiednie ze względu na zachowanie zdrowia. Pojęcie odpowiedniości świadczeń ma charakter ocenny. Interpretacja tego pojęcia musi jednak uwzględniać, że skazany ma prawo do takich właśnie świadczeń, i z tego powodu odrzucić należy każdy wynik wykładni, którego skutkiem byłoby ograniczenie tego prawa.

W warunkach niniejszej sprawy sąd nie dopatrzył się takich nieprawidłowości w działaniu służby zdrowia, które prowadziłyby u powoda do istotnego rozstroju zdrowia i powstania krzywdy z tym związanej. Zdaniem sądu twierdzenia strony powodowej nie znalazły w większości oparcia w materiale dowodowym. Sąd dysponował zeznaniami świadków oraz powoda, a także dokumentacją medyczną zarówno z pozwanych jednostek penitencjarnych. Dokumenty te nie były w żaden sposób kwestionowane. Sąd uznał za zasadniczo wiarygodne również zeznania świadków i powoda. Jednak świadkowie wnioskowani przez powoda mieli tylko zdawkową wiedzę, o jego dolegliwościach z czasu osadzenia w pozwanych jednostkach. Nie podawali przy tym żadnych szczególnych informacji dotyczących zakresu doznawanych ewentualnie cierpień. Potwierdzali, że powód korzystał z więziennej służby zdrowia i, że ostatecznie uzyskał poprawę stanu zdrowia. Natomiast świadkowie zawnioskowani przez stronę pozwaną, mieli dość dużą wiedzę o zasadach funkcjonowania powoda. Wskazywali, jaki był stan zdrowia powoda, jakie czynności

były odejmowane w związku ze zgłoszeniami powód i z jakim skutkiem. Natomiast zeznania powoda sąd uznał za jedynie częściowo wiarygodne. Sąd nabrał przekonania, że powód prezentuje postawę roszczeniową, demonstrując niezadowolenie ze sposobu leczenia i jego skuteczności, pomimo dobrych efektów udzielonych mu świadczeń oraz tego, że w chwili osadzenia, jego stan zdrowia pozostawiał wiele do życzenia.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu dermatologii i stomatologii na okoliczność stanu zdrowia powoda oraz prawidłowości jego leczenia. Analiza zarzutów powoda co do wpływu warunków odbywania kary pozbawienia wolności na jego stan zdrowia wymagała bowiem uwzględnienia wiadomości specjalnych z zakresu medycyny. Stąd kluczowe znaczenie dla ostatecznego rozstrzygnięcia o ewentualnej bezprawności działań pozwanego oraz powstania szkody związanej z rozstrojem zdrowia powoda miały właśnie oceny dokonane przez biegłych na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego.

Wnioski zawarte w opiniach biegłych sąd uznał przy tym za w pełni przekonujące. Zostały one bowiem oparte na wnikliwej analizie wszystkich dowodów. Biegli odnieśli się do wszelkich wątpliwości zgłaszanych przez powoda. Swoje stanowisko szczegółowo umotywowali. Ostatecznie więc sporządzone w niniejszej sprawie opinie zawierały kompleksową ocenę wszystkich dolegliwości powoda oraz czynności podejmowanych w związku z tym przez służbę zdrowia w pozwanych zakładach karnych. Strony zaś nie zgłosiły do niej żadnych zarzutów. Sąd uznał więc, że w oparciu o otrzymane ekspertyzy można było formułować wnioski co do istotnych dla sprawy okoliczności.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego sąd uznał, że jeśli chodzi o kwestię problemów natury dermatologicznej powód miał możliwość uzyskania odpowiedniej opieki. Jego dolegliwości były poddawane kontroli lekarskiej, wdrażano stosowne leczenie, które następnie starano się dostosować do zmiany stanu zdrowia pacjenta i informacji o skuteczności podejmowanych działań. Biegły w swojej opinii podkreślił po pierwsze, że powód chorował na świerzb. Stąd objawy, które u niego występowały nie były związane tylko z alergią pokarmową. Prawidłowe było więc wdrożenie u powoda leczenia przeciwświerzbowego. Przy tym zdaniem biegłego było ono odpowiednio dobrane i skuteczne. Co istotne biegły podkreślał, że powód musiał trafić do Aresztu Śledczego w K. już zakażony świerzmem. Okres ujawniania się objawów tej choroby wynosi bowiem 4 tygodnie, a stwierdzono je już przy wstępnym badaniu M. A.. Biegły potwierdził również, że oprócz tego ujawniły się u powoda w czasie osadzenia u pozwanych objawy atopowego zapalenia skóry. Biegły podkreślał, że tego rodzaju symptomy są powodowane schorzeniami alergicznymi związanymi z nietolerancją pokarmową. Rozwijają się one początkowo bezobjawowo, stąd jej początki również musiały mieć miejsce przez pozbawieniem powoda wolności. Biegły stwierdził przy tym, że nie dopatruje się w działaniach więziennej służby zdrowia nieprawidłowości. Podkreślił, że czynnik alergizujący identyfikuje się zazwyczaj właśnie poprzez eliminację określonych składników pokarmowych. Podkreślił, że kiedy powód zauważył, że jego stan poprawił się po ograniczeniu ilości spożywanego nabiału, pozwany zapewnił mu możliwość przejścia na dietę bezmleczną. Po stwierdzeniu dalszej poprawy dieta została ustalona na stałe.

W związku z powyższym stwierdzić można po pierwsze, że to nie pozwane jednostki odpowiadają za powstanie schorzeń dermatologicznych powoda. Po drugie zwracało uwagę, że wszelkie dolegliwości były odpowiednio konsultowane przez lekarzy. Następnie się wdrażano leczenie i dietę, które ostatecznie okazały się skuteczne. Biegły wskazał jednoznacznie, że leczenie świerzbu ocenia jako prawidłowe, zgodne z aktualną wiedzą i sztuką lekarską. Nie dopatrywał się więc błędów co do dobru sposobu leczenia, w tym podawania leków i farmaceutyków. Również w kwestii reagowania na ujawnienie się alergii pokarmowej biegły nie dopatrywał się nieprawidłowości. Nie zgłaszał w szczególności zastrzeżeń co do tego, w jakim czasie podjęto działania w reakcji na to schorzenie, ani co do ich skuteczności. W tym kontekście zarzuty pozwanego, że leczono go nieprofesjonalnie i powadzono na nim nieudolne eksperymenty, jawią się jako całkowicie nieuprawnione. Podkreślenia wymagało też, że biegły nie zwrócił uwagi, aby powód potrzebował szczególnego sposobu traktowania jeśli chodzi o kwestie związane np. z kąpielami.

Ponieważ treść pozwu koncentrowała się właśnie na dolegliwościach dermatologicznych powoda, obowiązkiem strony powodowej na zasadzie art. 6 kc i 232 kpc było wykazanie, że pozwany odpowiada za ich powstanie lub niewłaściwe leczenie. Powód zarzucał, że więzienna służba zdrowia nie podejmowała odpowiednich działań, źle dobierała też stosowaną farmakologię. Biegły specjalista nie dopatrywał się jednak jakichkolwiek nieprawidłowości w tym zakresie.

Strona powodowa nie podważała zaś w żaden sposób stwierdzeń zawartych w opinii, nawet się do nich nie odnosząc. W tym kontekście nie sposób stwierdzić, że powód zdołał wykazać bezprawność działania pozwanego, a także szkodę pozostającą w adekwatnym związku przyczynowym z takim działaniem. Schorzenia powoda miały bowiem charakter samoistny, a służby medyczne pozwanego działały zgodnie ze sztuką lekarską.

Podobnie ocenić należało leczenie stomatologiczne powoda. Podkreślenia wymagało, że powód nie opisał w pozwie żadnych problemów w tym zakresie. Dopiero na rozprawie wskazał, na problemy z leczeniem dentystrycznym. Zwracał uwagę na fakt niezapewnienia mu antybiotykoterapii po przetransportowaniu do ZK w G., a także długi czas oczekiwania na protezy zębowe. Sąd zlecił opinię biegłego z zakresu stomatologii. Powód nie stawiał się jednak bez usprawiedliwienia na wyznaczony termin badania. Uniemożliwiło to zatem dokładny wgląd w stan uzębienia powoda i ewentualne skutki nieprawidłowości w leczeniu. W tej sytuacji opinia zawierała jedynie analizę dokumentacji medycznej. Na tej podstawie biegły mógł stwierdzić, że leczenie stomatologiczne nie budziło jego wątpliwości. Podkreślił, że już wstępne badanie o przyjęciu do AŚ w K. wykazało zmiany chorobowe uzębienia świadczące o znacznym stopniu zaniedbania. W związku z tym stosowano zabiegi polegające na ekstrakcji oraz antybiotykoterapię. Stosowano także leczenie endodontyczne, które nie przysługuje normalnie w ramach bezpłatnego leczenia finansowanego przez NFZ. Zakwalifikowano nadto powoda do protezowania, jednak nie zrealizowano protez do czasu zwolnienia. W każdym razie zdaniem biegłego w czasie pobytu w pozwanych jednostkach stan uzębienia powoda ulegał jedynie poprawie. Również w tym przypadku strona powodowa nie negowała opinii, co uprawniło sąd do przyjęcia, że akceptowała zawarte w niej wnioski.

Natomiast na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy można było stwierdzić, że przed opuszczeniem przez powoda AŚ w S. stosowano u niego antybiotyk, który miał być ordynowany przez 7 dni. Następnie 5 dni stosowania, a więc 2 dni przed planowym zakończeniem antybiotykoterapii przetransportowano go do ZK G.. Tam wobec braku stosownej adnotacji, nie podano mu ostatnich dawek antybiotyku. Dopiero 10 lutego po stwierdzeniu tego przeoczenia przygotowano ponownie antybiotyk, jednak powód, w wulgarny sposób odmówił jego przyjęcia. Co znamienne sam powód zeznał, że nie otrzymywał leków jedynie przez weekend, a po weekendzie odmówił ich zażycia. Przyznał też, że nie było z tego tytułu żadnych powikłań. W związku z tym należało stwierdzić, iż w tym zakresie postępowanie więziennej służby zdrowia było obiektywnie nieprawidłowe. Jednak jednocześnie zgromadzone dowody nie potwierdziły, aby ta sytuacja doprowadziła do pogorszenia stanu zdrowia powoda. Przyznał to w istocie sam M. A.. Zwraca uwagę, że odmówił on kontynuowania leczenia związanego z antybiotykoterapią. Nie mógł więc odczuwać istotnych dolegliwości czy nawet znaczącego dyskomfortu, w przeciwnym razie z pewnością przyjąłby zaoferowaną mu pomoc. Sąd doszedł więc do wniosku, że materiał dowodowy nie potwierdza, aby zbyt wczesne zakończenie leczenia wpłynęło na stan zdrowia powoda. W szczególności zaś, aby te wpływ mógł być znaczący i spowodować powstanie dodatkowej, wymiernej krzywdy.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należało, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie stworzył podstaw, aby uznać, że pozwany nie wywiązał się ze swoich ustawowych obowiązków zapewnienia powodowej odpowiednich warunków odbywania kary pozbawienia wolności, w tym udzielania właściwych świadczeń medycznych. Schorzenia i dolegliwości powoda nie wykazywały zaś związku z funkcjonowaniem pozwanych jednostek. W tej sytuacji brak było podstaw, aby przyznać powodowi zadośćuczynienie w ramach przesłanek odpowiedzialności deliktowej.

Rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w punkcie II. wyroku wydano w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc. Z uwagi na wynik postępowania powód zobowiązany był zwrócić koszty procesu stronie pozwanej. Obejmowały one wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, którego wysokość określono na podstawie §8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800).

Natomiast w punkcie III. wyroku znalazło się orzeczenie dotyczące wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu. Zgodnie z §3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata (Dz.U. z 2015 r. poz. 1801) wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej zawiera oświadczenie, że opłata nie została zapłacona w całości lub w części. Natomiast w myśl §4 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia opłatę ustala się w wysokości co najmniej 1/2 opłaty maksymalnej

określonej w rozdziałach 2-4, przy czym nie może ona przekraczać wartości przedmiotu sprawy. Ustalenie opłaty w wysokości wyższej niż określona w ust. 1, a nieprzekraczającej opłaty maksymalnej następuje z uwzględnieniem stopnia złożoności sprawy oraz nakładu pracy radcy prawnego oraz wkładu jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności czasu poświęconego na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczby stawień w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjętych w sprawie, w tym czynności podjętych w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, wartości przedmiotu sprawy, wkładu pracy radcy prawnego w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie, a także trybu i czasu prowadzenia sprawy, obszerności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności. Wreszcie zaś zgodnie z §14 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia opłaty maksymalne wynoszą w sprawach o odszkodowanie lub o zadośćuczynienie związane z warunkami wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania - 240 zł. Taką też kwotę powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług wynoszącą 23% należało przyznać na rzecz pełnomocnika powoda. Łącznie więc należne wynagrodzenie wyniosło 295,20 zł. Sumę tę należało jeszcze powiększyć o poniesione przez pełnomocnika koszty związane z czynnościami procesowymi, objęte złożonym do akt spisem (k.473).

SSR del. do S.O. Bartłomiej Romanowski

(...)

ZARZĄDZENIE

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)